

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการประเมินผลและการให้
 ระดับคะแนนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง
 เพื่อศึกษามิติที่มุ่งประเมิน วิธีให้คะแนนในแต่ละมิติและองค์ประกอบที่ใช้พิจารณา
 เปลี่ยนแปลงระดับคะแนนแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์ใน
 วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ศึกษาปัญหาในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 ของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์
 ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงต่อการตัดสินใจระดับคะแนนรวมสรุป เป็น 2 ระดับคือ ผ่าน
 และไม่ผ่าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคืออาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่
 นิเทศน์ศึกษาดังกล่าว 2 ปี ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา
 2526 ในวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
 คหกรรมศาสตร์ ศิลปศึกษา เกษตรกรรม บรรณารักษศาสตร์ และแนวทางการศึกษา
 และนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 136 คน ซึ่งสามารถติดต่อ
 สัมภาษณ์ได้ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 91.18 ของประชากรทั้งหมด เก็บรวบรวม
 ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นประกอบการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินผล
 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การให้ระดับคะแนน มิติที่มุ่งประเมิน วิธีให้คะแนนในแต่ละมิติ
 องค์ประกอบที่ใช้พิจารณา เปลี่ยนแปลงระดับคะแนน ปัญหาการประเมินผลการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพ และความคิดเห็นต่อการตัดสินใจระดับคะแนนรวมสรุปเป็น 2 ระดับคือ ผ่าน และ
 ไม่ผ่านของอาจารย์นิเทศก์ ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง วิเคราะห์เนื้อหาคำสัมภาษณ์มา
 ลงความถี่โดยแยกพิจารณาตามลักษณะวิชาที่นิเทศสอนผลออกมาในรูปร้อยละและสัดส่วน

ผลการวิจัย

1. อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาชีพ ใน 2 รูปแบบ คือรูปแบบอิงเกณฑ์ และรูปแบบอิงความงอกงาม โดยสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้รูปแบบอิงเกณฑ์มีค่ามากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้รูปแบบอิงความงอกงามในทุกวิชาที่นิเทศ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบอิงความงอกงาม มีรูปแบบการให้ระดับคะแนนวิธีเดียวกันคือ นำปริมาณความงอกงามมาตัดสินให้ระดับคะแนน ส่วนอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์นั้น ทุกคนใช้รูปแบบการให้ระดับคะแนนเป็นแบบอิงคะแนนเปอร์เซ็นต์

2. มติที่อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาชีพในแต่ละวิชาที่นิเทศ เป็นดังนี้

2.1 วิชาที่มีฝึกสอน ใช้มติที่มุ่งประเมินใน 2 กลุ่มคือ มติในกลุ่มคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดี และกลุ่มสมรรถภาพการสอนทั่วไป โดยความถี่มติที่มุ่งประเมินใน 2 กลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน

2.2 วิชาที่มีทั้งฝึกสอนและฝึกงาน ใช้มติที่มุ่งประเมินทั้ง 3 กลุ่มคือ มติในกลุ่มคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดี สมรรถภาพการสอนทั่วไปและสมรรถภาพฝึกงานโดยความถี่ มติที่มุ่งประเมินในกลุ่มคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดี และสมรรถภาพการฝึกงานมีค่าใกล้เคียงกันแต่มีค่ามากกว่าความถี่มติที่มุ่งประเมินในกลุ่มสมรรถภาพการสอนทั่วไป

2.3 วิชาที่มีฝึกงาน ใช้มติที่มุ่งประเมินใน 2 กลุ่มคือ มติในกลุ่มคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีและสมรรถภาพการฝึกงาน โดยความถี่มติที่มุ่งประเมินใน 2 กลุ่มนี้มีค่าใกล้เคียงกัน

3. อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงมีการให้คะแนนในแต่ละมติที่มุ่งประเมินก่อนนำไปประเมินผลตัดสินให้ระดับคะแนนรวมสรุปเป็นผ่านและไม่ผ่าน ใน 2 ลักษณะคือ ในแต่ละมติที่มุ่งประเมินให้คะแนนเป็นผ่านและไม่ผ่าน และในแต่ละมติ

ที่มีประเมินให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ 1,2,3,4 และ 5 โดยสัดส่วนจำนวนอาจารย์ในเทศกที่ใช้แบบผ่านและไม่ผ่านมีค่ามากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์ในเทศกที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในทุกวิชาที่ในเทศกเว้นวิชาภาษาไทย

4. อาจารย์ในเทศกในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงมีการเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนรวมสรุป ในกรณีที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำหรืออยู่ในระดับกลางเส้น โดยมีสัดส่วนจำนวนอาจารย์ในเทศกที่เปลี่ยนแปลงระดับคะแนนรวมสรุปมากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์ในเทศกที่ไม่เปลี่ยนแปลงระดับคะแนนรวมสรุป ในทุกวิชาที่ในเทศก ประกอบที่อาจารย์ในเทศกใช้พิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนรวมสรุปในแต่ละวิชาที่ในเทศกดังนี้

4.1 วิชาที่มีฝึกสอน องค์ประกอบที่อาจารย์ในเทศกใช้มากที่สุดคือ การทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษา รองลงมาคือ ความตั้งใจและความประพฤติ ความลำค้ำ ส่วนองค์ประกอบที่ใช้น้อยที่สุดคือ ความพยายามและปัญหาส่วนตัว

4.2 วิชาที่มีทั้งฝึกสอนและฝึกงาน องค์ประกอบที่ใช้น้อยที่สุดคือ การทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษา รองลงมาคือ ความตั้งใจและความประพฤติ ความลำค้ำ องค์ประกอบที่ใช้น้อยที่สุดคือ ปัญหาส่วนตัว ส่วนองค์ประกอบความพยายาม ไม่นำมาพิจารณาเลย

4.3 วิชาที่มีฝึกงาน องค์ประกอบที่ใช้น้อยที่สุดคือ การทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษา ความตั้งใจและความประพฤติ ส่วนองค์ประกอบความพยายามและปัญหาส่วนตัวไม่นำมาพิจารณาเลย

5. ปัญหาที่อาจารย์ในเทศกในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงพบมากที่สุด และพบในทุกวิชาที่ในเทศกคือปัญหา แบบประเมินผลไม่เหมาะสมและลำบากต่อการใช้ รองลงมาคือปัญหาผู้ประเมินผลมีความเห็นไม่ตรงกัน ส่วนปัญหานักศึกษาไม่แม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนพบมากในวิชาที่มีฝึกสอน ปัญหาที่พบน้อยและพบเฉพาะในวิชาที่มีฝึกสอนคือปัญหานักศึกษาทำบันทึกการสอนไม่ถี่และพูดภาษากลางไม่ชัด ปัญหาที่ไม่พบในวิชาที่มีฝึกสอนเลยคือปัญหา ไม่มีงานให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ครบ

6. สัดส่วนความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินระดับคะแนนรวมสรุปเป็น 2 ระดับคือ ผ่านและไม่ผ่าน มีความมากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่เห็นด้วย และสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ไม่เห็นด้วยมีความมากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่เห็นด้วยในทุกวิชาที่นิเทศยกเว้นวิชาเกษตรกรรมและนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเท่ากัน อาจารย์นิเทศก์ที่เห็นด้วยกับควยเหตุผลมีความยุติธรรมเหมาะสมสำหรับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือเหตุผลง่ายและสะดวกต่อการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนอาจารย์นิเทศก์ที่ไม่เห็นด้วยกับควยเหตุผลทำให้นักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้น ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือเหตุผลเป็นการประเมินผลให้ระดับคะแนนรวมสรุปที่ไม่ละเอียดและเป็นการให้ระดับคะแนนไม่ตรงตามความสามารถของนักศึกษาและไม่ยุติธรรมตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากข้อค้นพบ เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พบว่า รูปแบบที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุดคือ รูปแบบอิงเกณฑ์ รองลงมาคือรูปแบบอิงความงอกงาม ซึ่งจากการศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการประเมินผล จะเห็นว่ารูปแบบการประเมินผลอิงความงอกงาม มุ่งหาพัฒนาการ ก่อนและหลังการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคน ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบแข่งขันกับตนเอง ส่วนรูปแบบการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์นั้น มุ่งหาว่านักศึกษาสามารถหรือไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง มีการประเมินผลบ่อยครั้งเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (feed back) แก่อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาในการปรับปรุงการนิเทศ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ดีขึ้นประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและจากการศึกษาถึงระเบียบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 ซึ่ง

ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็น 2 ระดับคือ ผ่านและไม่ผ่าน อีกทั้งได้กำหนดให้มีการประเมินผลเพื่อที่จะนำผลที่ได้มาวินิจฉัย ข้อดีและข้อควรปรับปรุงแก้ไข (Formative Evaluation) และประเมินผลเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Summative Evaluation) ดังนั้น รูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่อาจารย์นิเทศก์ใช้มากที่สุดจึงเป็นรูปแบบอิงเกณฑ์

จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่า อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงมีการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับการประเมินผลตามรูปแบบอิงเกณฑ์ โดยมีการปฐมนิเทศนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้รับรูถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล รวมถึงแบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ในขณะที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ได้มีการประเมินผล โดยออกนิเทศ 3-5 ครั้ง ต่อนักศึกษา 1 คน ซึ่งอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่มีการบอกนักศึกษาล่วงหน้า ทั้งนี้เพราะอาจารย์นิเทศก์ต้องการพบถึงสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เป็นปกติของนักศึกษา และในการประเมินผลแต่ละครั้งอาจารย์นิเทศก์ได้มีการชี้จุดเด่นและจุดด้อยให้นักศึกษาทราบเพื่อนักศึกษาจะได้ปรับปรุงแก้ไขและเมื่อนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพสิ้นสุดลง อาจารย์นิเทศก์ได้มีการประเมินผลเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยตัดสินให้ระดับคะแนนเป็น 2 ระดับคือผ่านและไม่ผ่าน

จากการวิจัยของ ศรีสร้าง แก้ววิจิต (2523 : 59) เรื่อง "ผลของระบบประเมินผลการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" พบว่า ระบบการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์อิงกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ค.412 สูงกว่าระบบการประเมินผลการเรียนแบบอิงกลุ่มและระบบการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์และระบบประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ค.412 สูงกว่าระบบการประเมินผลการเรียนแบบอิงกลุ่ม อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์อิงกลุ่มนั้นอาจไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้เพราะมีจำนวนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์แต่ละคนน้อยคือ 2-10 คน และ

นักศึกษาแต่ละคน ต่างก็พบกับสภาพการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่เหมือนกัน ดังนั้นรูปแบบในการประเมินผลทางการเรียนที่ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สูงรองลงมาก็คือรูปแบบอิงเกณฑ์ จึงน่าจะมีความเหมาะสมในประเมินผลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด

และจากการวิจัยของ เปรมใจ สุขสมานวงศ์ (2523 : 66) เกี่ยวกับรูปแบบในการให้ระดับคะแนนแก่นักศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า รูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุดคือรูปแบบอิงกลุ่ม ซึ่งแตกต่างจากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อค้นพบของ เปรมใจ สุขสมานวงศ์นั้น เป็นการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ นั้น มีจำนวนนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก และนักศึกษาทุกคนที่เรียนในรายวิชานั้นต่างก็พบสภาพการเรียนการสอนที่เหมือนกัน ภายใต้ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่สอนคนเดียวกันอีกทั้งเป็นนโยบายของ ผู้บริหาร ที่ต้องการให้มีรูปแบบการให้ระดับคะแนนในลักษณะเดียวกันหมดเพื่อจะได้มีมาตรฐานเหมือนกันและได้เสนอแนะวิธีการแปลงคะแนนดิบ เป็นคะแนนที่ (เปรมใจ สุขสมานวงศ์ 2523 : 69) จึงเอื้อต่อการใช้รูปแบบอิงกลุ่ม

สำหรับการให้ระดับคะแนนตามรูปแบบอิงเกณฑ์นั้นอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงนั้นใช้วิธีการให้ระดับคะแนน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เปรมใจ สุขสมานวงศ์คือ การอิงคะแนนเปอร์เซ็นต์ โดยอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ได้กำหนดคะแนนเปอร์เซ็นต์ต่ำสุดในการประเมินผลให้ระดับคะแนนผ่าน จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ พบว่า อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ กำหนดคะแนนเปอร์เซ็นต์ต่ำสุด 100 ในการตัดสินให้ระดับคะแนนเป็นผ่าน ซึ่งนักศึกษาจะได้ระดับคะแนนผ่านก็ต่อเมื่อ นักศึกษายานในทุกมิติที่มุ่งประเมินสำหรับวิธีการนี้ มีข้อควรคำนึงมากที่สุดคือ ความเข้มมาตรฐานของแบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรต้องเป็นแบบประเมินผลที่อิงจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้วย แต่จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่าอาจารย์นิเทศก์ไม่ค่อยเคร่งครัดในการตัดสินให้ระดับคะแนนผ่านเท่าใดนักเพราะถ้าให้ระดับคะแนนเป็นไม่ผ่านต้องเป็นภาระยุ่งยากในการขอมักศึกษา นอกจากนั้นยังมีความสงสารนักศึกษาที่คงมาฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพใหม่' แต่จากมโนทัศน์พื้นฐานของการให้ระดับคะแนนตามรูปแบบนี้ของการให้นักศึกษามีความรู้และพฤติกรรมที่จำเป็นทั้งหมดในเนื้อหาที่ประเมินเป็นสำคัญ

2. มิตินักศึกษานิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงใต้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในแต่ละวิชาที่นิเทศเป็นดังนี้

2.1 วิชาที่มีการฝึกสอน ใช้มิตินักประเมินคือมิตินักคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีและมีทัศนคติการสอนทั่วไป สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครูที่มุ่งผลิตนักศึกษาให้เป็นครูดีและมีคุณวุฒิ (สภาการฝึกหัดครู 2519 : 2) และสอดคล้องกับลักษณะของครูที่พึงประสงค์ อารี สันทนต์ และคณะได้กล่าวถึงในเรื่องการปฏิรูปการฝึกหัดครูตามโครงการพัฒนศึกษาวชิราวุธ (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 96-97) คือ ต้องมีความเป็นครู มีความรู้ดีและมีความสามารถในการสอน จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ พบว่า มิตินักคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีนั้น อาจารย์นิเทศก์เน้นมีความรับผิดชอบและความประพฤติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบิคเคิล (Biddle 1967 : 346-347) ที่พบว่า คุณลักษณะของครูที่ควรเน้นในการศึกษาค้นคว้าประการหนึ่งคือ การที่ครูสามารถควบคุมความประพฤติของตนไว้ได้ และจากการศึกษาของ สัมพล ระดม (2512 : 43) ก็พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้การเป็นครูท้อลง เนื่องจากครูไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก อาชีพครูมีลักษณะแตกต่างจากอาชีพอื่น ๆ ที่ครูจะต้องมีความสัมพันธ์กับเด็ก จะต้องสั่งสอนเด็กและอยู่ใกล้ชิดเด็กมากเป็นส่วนมาก ทำให้อาจารย์นิเทศก์ส่วนมากเห็นว่าครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนตลอดเวลาและอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี เป็นที่ยอมรับในสังคม

ส่วนมิตินักคุณลักษณะการสอนทั่วไปพบว่าอาจารย์นิเทศก์เน้นมิตินักการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนมากที่สุด สอดคล้องกับข้อค้นพบของมอร์ริสัน (Morrison 1962 : 158-159) อ้างถึงในฝ่ายโครงการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2518 : 8) ซึ่งให้อาจารย์นิเทศก์จัดอันดับคุณภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างปฏิบัติ

การฝึกสอน ปรากฏว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ศึกษาต้องมีการฝึก จักกจิกรรรมที่
 ใช้อุปกรณ์การสอนและรู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้
 เนื่องจาก ครูที่ดี คือครูที่สามารถสอนได้อย่างดีที่สุด (ไพฑูริย์ สีนลารักษ์ 2527 :
 26) จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่าในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 นักศึกษามักประสบปัญหาทางด้านการสอนและการจักกจิกรรรมการสอนมาก ซึ่งตรงกับ
 ข้อค้นพบของ พิศวง ชรรณพันทา (2519) จิขสมร ชุมอินทรจักร (2506) และ
 จรุงฤทธิ์ พิศกษมา (1660 อ้างถึงใน อนุกรมการดำเนินงานพัฒนาประสบการณ์
 วิชาชีพครู 2525 : 10)

2.2 วิชาที่ฝึกสอนและฝึกงานในวิชาชีพที่มุ่งประเมิน คือมีคุณลักษณะ
 ของการเป็นครูที่ดี สมรรถภาพการสอนทั่วไปและมีสมรรถภาพการฝึกงานโดยความดี
 วิชาชีพที่มุ่งประเมิน มีคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีและมีสมรรถภาพการฝึกงานมีค่า
 ใกล้เคียงกัน แต่มีค่ามากกว่าความดีวิชาชีพที่มุ่งประเมินมีสมรรถภาพการสอนทั่วไป ทั้งนี้
 จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่าเนื่องจากนักศึกษบางคนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 ได้ฝึกงานที่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมา แต่ได้ฝึกสอนในวิชาอื่นที่มีใช้วิชาเอก เช่น
 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาแนะแนวการศึกษาได้ฝึกงานการเป็นครูแนะแนว
 การศึกษาแต่ได้ฝึกสอนในวิชาภาษาไทยจึงทำให้อาจารย์นิเทศก์ประเมินผลในมิติ
 สมรรถภาพการฝึกงานมากกว่าสมรรถภาพการสอนทั่วไปและอาจเนื่องมาจากนักศึกษที่
 ฝึกสอนในวิชาเอกนี้ต้องมีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติด้วย เพราะเป็นวิชาที่ต้องให้
 นักเรียนได้เรียนรู้ทางทฤษฎีและมีการฝึกปฏิบัติด้วย ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาที่
 ฝึกงานได้ไม่ค่อยสอนภาคปฏิบัติแก่นักเรียนได้ไม่ค่อยดี นอกจากนั้น โครงสร้างของ
 หลักสูตรการฝึกหัดครูเองก็ต้องการส่งเสริมความถนัดทางการงานที่อาจจะเลือกเพื่อ
 เกื้อหนุนอาชีพครูในการพัฒนาท้องถิ่นหรือเพื่อเป็นอาชีพรองหรือเป็นพื้นฐานในการเรียน
 วิชาชีพเพิ่มเติมต่อไปเมื่อมีโอกาสเป็นครู (สภาการฝึกหัดครู 2525 ก : 4-5)

2.3 วิชาที่ฝึกงาน วิชาชีพที่มุ่งประเมินคือมีคุณลักษณะของการเป็นครู
 ที่ดีและมีสมรรถภาพการฝึกงาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในวิชานี้ไม่มีการฝึกสอนแต่มี
 เฉพาะการฝึกงานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ

วิชานี้คือ ต้องการให้นักศึกษามีความรู้อย่างดีและความเข้าใจงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาและสามารถนำไปใช้ได้ สามารถที่จะผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ สามารถใช้เกี่ยวกับและบำรุงรักษาวัสดุและเครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษาและสามารถจัดบริการวัสดุและเครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษาในโรงเรียนและชุมชน (สภากาชาดไทย พ.ศ. 2525 ข : 399)

3. อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงมีการให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินก่อนนำไปตัดสินให้ระดับคะแนนรวมสรุปเป็นผ่านและไม่ผ่านใน 2 ลักษณะคือ ในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินให้คะแนนเป็นผ่านและไม่ผ่าน และในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 โดยสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้แบบผ่านและไม่ผ่าน มีค่ามากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในทุกวิชาที่นิเทศ ยกเว้นวิชาภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาชีพ นั้นได้กำหนดให้มีการให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินเป็นแบบผ่านและไม่ผ่าน (กรมการฝึกหัดครู แผนงานผลิตครูอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพ พ.ศ. 2525 : 53) และแบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาชีพส่วนมากเป็นแบบประเมินผลที่มีการให้คะแนนในแต่ละมิติเป็นแบบผ่านและไม่ผ่าน นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่า การให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินแบบผ่านและไม่ผ่านง่ายและสะดวกกว่าการให้เป็นค่าคะแนนเพราะบางมิติที่มุ่งประเมินไม่สามารถให้ค่าเป็นคะแนนได้หรือให้ค่าคะแนนลำบาก จึงเลือกการให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินเป็นแบบผ่านและไม่ผ่าน

สำหรับอาจารย์นิเทศก์ที่ให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่าเนื่องจาก แบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้นั้นเป็นแบบที่มีการให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ อีกทั้งเป็นการประเมินผลให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินที่ชัดเจนและเห็นความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคน สามารถให้คะแนนในแต่ละมิติได้ละเอียดและตรงกับความสามารถของนักศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากทวิกรมวิธานอาจารย์นิเทศก์ พบว่า มีอาจารย์นิเทศก์
 บางท่านไม่ใช้แบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพสร้าง
 ขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบประเมินผลในมิติสมรรถภาพการสอนทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่อง
 จากแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพสร้างขั้นนั้น
 สร้างขึ้นเพื่อให้ทุกวิชาใช้ร่วมกัน ดังนั้นจึงไม่มีมิติที่มุ่งประเมินที่เป็นเฉพาะของแต่ละ
 วิชา ทำให้อาจารย์นิเทศก์นำแบบประเมินผลไปใช้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพได้ไม่ตรงกับมิติที่ตนเองต้องการประเมินและเกิดความลำบากในการปรับแบบ
 ประเมินผลนั้นมาใช้กับวิชาที่ตนเองนิเทศ จึงทำให้อาจารย์นิเทศก์บางคนไม่ใช้แบบ
 ประเมินผลที่ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพสร้างขั้น แต่ประเมินผลการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพโดยอาศัยประสบการณ์จากการนิเทศที่นำมาตัดสินให้ระดับคะแนนรวมสรุป
 โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ในใจ ในลักษณะ เช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจทำให้อาจารย์นิเทศก์ประเมินผล
 ให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินไม่ครบถ้วน และล้มประเมินผลในมิติที่สำคัญไปก็ทำให้
 ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบที่อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยกลุ่ม
 นครหลวงใช้พิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนรวมสรุปมากที่สุดคือ องค์ประกอบการ
 ทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษา รองลงมาคือองค์ประกอบความตั้งใจและความประพฤติ
 ความสำคัญ ทั้งนี้เพราะอาจารย์นิเทศก์นอกจากจะรับผิดชอบในการออกนิเทศนักศึกษา
 แล้วยังต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่การสอนด้วยทำให้ไม่มีเวลาไปนิเทศได้บ่อยครั้งและ
 การนิเทศแต่ละครั้งก็มีได้คุยกับนักศึกษาไคนานนัก ดังนั้นการจะพิจารณาองค์ประกอบ
 ความตั้งใจและความประพฤติ ซึ่งไม่สามารถทำได้โดยตรงและละเอียดถูกต้องนัก จึง
 ทำให้อาจารย์นิเทศก์ใช้องค์ประกอบการทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษามากที่สุด โดย
 พิจารณาจากการให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพิ่มเติม 5 - 10 วัน มากที่สุด
 เพราะเป็นการช่วยให้นักศึกษาไม่ต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพใหม่อีกครั้งใน
 ภาคเรียนต่อไปซึ่งย่อมต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทั้งยังเป็นโอกาส
 ให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพิ่มเติมเป็นเวลา 5-10 วัน ในวิทยาลัยครู
 หรือโรงเรียนสาธิตเพื่อได้แก้ไขปรับปรุงในจุดที่ตนเองยังบกพร่องอยู่และตัวอาจารย์
 นิเทศก์เองก็จะได้ทบทวนในแต่ละมิติที่ประเมินนั้นประเมินได้ละเอียดหรือไม่ หรือ

เครื่องครุฑมากเกินไปหรือไม่ รองลงมาคือพิจารณาจากการถามอาจารย์ท่านอื่น ๆ
 ที่เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่นครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ที่เคยสอน
 นักศึกษาคณะนั้นมาก่อน ซึ่งการพิจารณาลักษณะนี้ทำให้เกิดความยุติธรรมได้ เพราะ
 ถ้าอาจารย์ท่านอื่น ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาคณะนั้นก็จะกล่าวถึงนักศึกษาคณะนั้นในทางที่ดี
 แต่ถ้ายาจารย์ท่านนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักศึกษาคณะนั้นก็จะกล่าวถึงนักศึกษาคณะนั้นใน
 แง่ลบ ทั้งที่นักศึกษาทั้งสองคนมีความสามารถเท่าเทียมกัน ที่ใช้พิจารณานอกจากการ
 พิจารณาจากคะแนนในรายวิชาอื่น ๆ ที่นักศึกษาเคยเรียนมา และการพิจารณาคะแนน
 ในมิติที่มุ่งประเมินที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ในเทศก พบว่าถ้านักศึกษาไม่ผ่าน
 ในมิติที่อาจารย์ในเทศกคิดว่าสำคัญและจำเป็น เช่นมิติความรับผิดชอบของนักศึกษาคณะนั้น
 ก็จะถูกประเมินให้ไม่ผ่านแต่ถ้านักศึกษาคณะใดไม่ผ่านในมิติที่อาจารย์ในเทศกเห็นว่าไม่
 สำคัญเท่าใดนัก เช่นการแต่งกายเพราะถือว่า เป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถปรับปรุงแก้ไข
 ได้เมื่อไปประกอบอาชีพครูก็จะประเมินให้นักศึกษาคณะนั้นผ่าน ซึ่งการพิจารณา
 ลักษณะนี้ทำให้เกิดความยุติธรรมได้ด้วยความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศกแต่ละคนยอม
 แยกต่างกัน บางคนอาจเห็นว่ามิติการแต่งกายสำคัญที่สุดก็ได้ทำให้นักศึกษาที่ไม่ผ่านใน
 มิติดังถูกประเมินครั้งสุดท้ายให้ไม่ผ่าน ดังนั้นอาจารย์ในเทศกจึงควรได้ตกลงร่วมกันว่าจะ
 ใช้ของประกอบใดในการพิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ตรงกัน
 ทำให้เกิดความยุติธรรมสำหรับนักศึกษา

องค์ประกอบที่ใช้พิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนแก่นักศึกษานิเทศการณ
 วิชาชีพนี้ตรงกันกับข้อค้นพบของเปรมใจ สุขสมานวงศ์(2523 : จ) จะต่างกันเฉพาะ
 ลำดับที่ที่ใช้พิจารณามากที่สุดและรองลงมา คือข้อค้นพบของเปรมใจ สุขสมานวงศ์ พบว่า
 องค์ประกอบที่อาจารย์ในวิทยาลัยครูนิยมใช้ในการเปลี่ยนระดับคะแนนมากที่สุดคือ
 องค์ประกอบความตั้งใจ รองลงมาคือการทบทวนสมรรถภาพของนักศึกษาและความ
 ประพฤติตามลำดับ ทั้งนี้เพราะข้อค้นพบของเปรมใจ สุขสมานวงศ์ นั้น เป็นการ
 พิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนในกรณีที่ประเมินผลนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาต่าง ๆ
 ซึ่งอาจารย์ที่สอนมีโอกาสพบนักศึกษาได้บ่อยครั้ง ได้ใกล้ชิดกับนักศึกษาตลอดเวลาที่สอน
 และสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาได้โดยตรง จึงทำให้การพิจารณา
 องค์ประกอบนี้มีความถูกต้องและใกล้เคียงความเป็นจริง

5. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พบมากที่สุดและพบในทุกวิชาที่นิเทศคือปัญหาแบบประเมินผลไม่เหมาะสมและลำบากต่อการใช้นั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์ไม่คุ้นเคยกับการใช้แบบประเมินผลที่มีการให้คะแนนในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินเป็นผ่านและไม่ผ่าน และไม่คุ้นเคยกับการตัดสินให้ระดับคะแนนเป็น 2 ระดับคือผ่านและไม่ผ่าน นอกจากนั้นบางมิติที่มุ่งประเมินในแบบประเมินผลไม่ตรงกับลักษณะวิชาที่นิเทศ ทั้งนี้เพราะแบบประเมินผลนี้ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อให้อาจารย์นิเทศก์ที่นิเทศทุกวิชาใช้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร่วมกัน จึงทำให้อาจารย์นิเทศก์ไม่สามารถประเมินผลได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของวิชานั้นได้ จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์พบว่า ก่อนนำแบบประเมินผลนี้มาใช้ อาจารย์นิเทศก์บางคนได้พยายามปรับเพื่อให้สามารถใช้ประเมินผลในวิชาที่ตนนิเทศได้ทำให้เกิดความยุ่งยากและลำบากต่อการใช้

ส่วนปัญหาที่พบรองลงมาคือ ปัญหาผู้ประเมินผลมีความเห็นไม่ตรงกันจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ประเมินผลที่มีความเห็นไม่ตรงกันคือ อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งมีการประเมินผลในมิติที่มุ่งประเมินโดยให้คะแนนต่างกัน เช่นในมิติความรับผิดชอบ อาจารย์นิเทศก์ให้คะแนนเป็นผ่าน ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไม่ผ่าน หรือประเมินผลรวมสรุปอาจารย์นิเทศก์ให้เป็นผ่านแต่อาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นต้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ พบว่าอาจารย์พี่เลี้ยงมักประเมินผลนักศึกษาสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ สามกรณีคือ อาจารย์พี่เลี้ยงอาจประเมินผลนักศึกษาสูงกว่าความเป็นจริงเนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเกรงใจนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มาช่วยทำงานต่าง ๆ ให้ กรณีที่สองคืออาจารย์นิเทศก์อาจประเมินผลนักศึกษาต่ำกว่าความเป็นจริงเนื่องจากไม่ได้คลุกคลีกับนักศึกษามากนัก ได้พบนักศึกษากันเฉพาะตอนนิเทศเท่านั้น และกรณีที่สามคือ แบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงใช้นั้นไม่เหมาะสมและชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจในการใช้แบบประเมินผลได้ไม่ตรงกัน

สำหรับปัญหาที่วิชาที่มีฝึกสอนพบมากอีกปัญหาคือปัญหานักศึกษาไม่แม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คิมเมล (Kimmel 1965 :

5765-5766) ที่พบว่า นักศึกษาปีสองอ่อนในเนื้อหาวิชาที่สอน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่ปีประสบการณ์วิชาชีพต้องสอนเนื้อหาวิชาการมากและนักศึกษาที่มาเรียนครส่วนใหญ่แล้วมักเป็นคนในระดับกลาง ๆ หรือระดับท้าย ๆ ซึ่งเลือกอาชีพครูหลังจากที่พลาดอาชีพอื่นแล้ว (ไพฑูริย์ สินดารักษ์ 2527 : 27)

6. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับการทัศนระดับคะแนนรวมสรุปเป็น 2 ระดับคือ ยานและไม่ยาน พบว่า สัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่ไม่เห็นควมมีค่ามากกว่าสัดส่วนจำนวนอาจารย์นิเทศก์ที่เห็นควม จากการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ พบว่า ที่ไม่เห็นควมนี้เนื่องมาจากทำให้นักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพราะคิดว่าฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ใครระดับคะแนนเป็นยานก็พอ ไม่ตั้งใจฝึกให้ดีที่สุดควมทำดีที่สุดก็ได้ยาน หาคือหรือพอใช้ก็ได้ยานเช่นเดียวกัน อีกทั้งเป็นการประเมินผลให้ระดับคะแนนรวมสรุปที่ไม่ละเอียด ทำให้ไม่ทราบถึงความสามารถในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาแต่ละคนว่าแตกต่างกันอย่างไร ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมสำหรับนักศึกษาที่ตั้งใจฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ดีที่สุด ส่วนอาจารย์นิเทศก์ที่เห็นควมนี้ก็เนื่องจาก คิดว่าเป็นการทัศนระดับคะแนนที่มีความยุติธรรมเหมาะสมเพราะอาจารย์นิเทศก์ไม่ได้ยูนีเทศน์นักศึกษาตลอดเวลาและไม่ได้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากนักจึงไม่สามารถที่จะประเมินผลใครละเอียดรอบคอบระดับคะแนนใครก็ตั้ง อาจารย์นิเทศก์มีเกณฑ์ใช้ทัศนระดับคะแนนที่ไม่เหมือนกันอาจทำให้นักศึกษาที่มีความสามารถในระดับเดียวกันใครระดับคะแนนต่างกันก็ได้ทำให้ทัศนผลรายระดับคะแนนและ เนื่องจากการให้ระดับคะแนนที่ง่ายและสะดวกต่อการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพราะไม่ต้องการประเมินผลให้ละเอียดนัก จึงไม่ต้องยุ่งยากในการชั่งระดับคะแนนเป็นรายระดับ

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะประเมินผลทัศนให้ระดับคะแนนเป็น ก็ระดับก็ตาม สิ่งที่อาจารย์นิเทศก์ควรคำนึงถึงในการประเมินผลก็คือ จุดมุ่งหมายทั่วไปของการประเมินผลการเรียนซึ่งมี 3 ประการคือ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะสำคัญพื้นฐานเพียงพอหรือไม่ วินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยในการเรียนการสอน และบ่งชี้ระดับผลสัมฤทธิ์หรือผล

การเรียนรู้ของผู้เรียน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 : 10) ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้นั้นคือ ควรมีการประเมินผลเพื่อมุ่งศึกษาคูณาเบื้องต้นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการนิเทศให้เหมาะสมพร้อมทั้งช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนได้ทั้งก่อนฝึกและขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งการประเมินผลในลักษณะนี้ตรงกับศัพท์ทางการประเมินผลหลักสูตรที่ สกริฟเวน (Scriven 1972 : 28-48, อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 : 10) เรียกว่า การประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) แล้วจึงประเมินผลหลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาได้สิ้นสุดลง เพื่อเป็นการบ่งชี้ถึงระดับผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ซึ่งการประเมินผลในลักษณะนี้ตรงกับศัพท์ทางการประเมินผลหลักสูตรที่ สกริฟเวน (Scriven 1972 : 28-48, อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 : 11) เรียกว่า การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation) สำหรับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตรที่เหมาะสม จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการประเมินผลที่บรรลุจุดหมายทั้ง 3 ของการประเมินผลดังกล่าวมาแล้ว กล่าวคือ จะต้องมีการประเมินผลก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และหลังจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ประมวลสรุปข้อมูลที่ได้อแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่จะทราบผลการประเมินซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศ การกำหนดระดับคะแนนให้นักศึกษา (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 : 55-56)

จากการที่วิจัยสถานการณ์และกระบวนการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในคณะศึกษาศาสตร์ขอนแก่นและจากการศึกษาแบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า การจัดวิธีการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กำหนดไว้นั้นสอดคล้องกับจุดหมายทั่วไปของการประเมินผลการเรียนดังกล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ได้กำหนดให้อาจารย์นิเทศก์ นิเทศนักศึกษาอย่างน้อย 3 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คน และในการไปนิเทศแต่ละครั้งนั้น อาจารย์นิเทศก์มีการเสนอแนะข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขในแต่ละมิติที่มุ่งประเมินส่วนการประเมินผล

เพื่อบ่งชี้ระดับความสามารถในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษานี้ให้มีการกำหนดให้ระดับคะแนนเป็น 2 ระดับคือ ผ่านและไม่ผ่าน จากการประเมินผลในลักษณะเช่นนี้ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ในภาคพบว่า จำนวนนักศึกษาที่ไม่ผ่านนั้นแทบจะไม่มีเพราะนักศึกษาแต่ละคนต่างได้ผ่านการแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องมาแล้ว

ขอเสนอแนะ

1. ควรมีการร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในประเทศไทยในการสร้างแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่เป็นมาตรฐานให้สอดคล้องกับลักษณะวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกหัดครู และจากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยคิดว่าทางวิทยาลัยครู น่าจะมีการประชุมชี้แจงการแก้ไขแบบประเมินผลที่สร้างขึ้นแก่ผู้พิมพ์พาทและหน้าที่ในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

2. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ในภาคต่อการตัดสินระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ คือผ่านและไม่ผ่าน พบว่า อาจารย์ในภาคส่วนมากไม่เห็นด้วยกับการตัดสินระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่าน สภาการฝึกหัดครูควรได้พิจารณาบททวน วิธีการให้ระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขวิธีการให้ระดับคะแนนที่เหมาะสมในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ถ้าสภาการฝึกหัดครูยังต้องการให้อาจารย์ในภาคประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่านเหมือนเดิม กรมการฝึกหัดครู ควรจัดอบรมชี้แจงให้อาจารย์ในภาคในวิทยาลัยครูได้เข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลโดยให้ระดับคะแนนเป็น 2 ระดับคือ ผ่านและไม่ผ่านเป็นอย่างไร เพื่ออาจารย์ในภาคจะได้นำไปปฏิบัติในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปในแนวเดียวกัน

3. วิทยาลัยครูควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลทุกรูปแบบโดยเฉพาะในค่านจุดคอบของแต่ละรูปแบบการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ระดับคะแนนมากขึ้นในการเลือกให้รูปแบบการประเมินผลที่เหมาะสมและทำให้ความหมายของระดับคะแนนที่นักศึกษาได้รับมีความหมายถูกต้องยิ่งขึ้น

4. วิทยาลัยครู ควรสร้างแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยแยกกันระหว่างแบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้กับแบบประเมินผลที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้ แบบประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้ควรประกอบด้วยรายการหรือมิติที่มุ่งประเมินที่อาจารย์นิเทศก์สามารถประเมินได้ถูกต้อง และสามารถประเมินได้โดยตรง ส่วนแบบประเมินผลที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้ควรประกอบด้วยรายการหรือมิติที่มุ่งประเมินที่อาจารย์ที่เลี้ยงสามารถประเมินได้ถูกต้อง และสามารถประเมินได้โดยตรงกว่าอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งจะเป็นการลดปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์พบมากที่สุดคือ ความลำบากในการใช้แบบประเมินผล

5. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของอาจารย์นิเทศก์ ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พบว่า ปัญหานักศึกษาไม่แน่นในเนื้อหาวิชาที่สอน นั้นพบมากในวิชาที่มีฝึกสอน โดยเฉพาะนักศึกษาที่ฝึกสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ผู้วิจัยคิดว่าสภาพการฝึกหัดครูควรมีการพิจารณาหลักสูตร การฝึกหัดครูทางค่านวิชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเนื้อหาวิชาเอก เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาวิชาเอกมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นทางวิทยาลัยครูควรมีการกำหนดคุณสมบัติ ของนักศึกษาที่จะเลือกวิชาที่มีฝึกสอนเป็นวิชาเอก เช่นต้องเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชานั้น เป็นวิชาเอกมาก่อน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่เรียนต่อในระดับปริญญาตรีตาม หลักสูตร 2 ปีนี้ มักเลือกวิชาเอกไม่ตรงกับวิชาเอกที่ตนเรียนมาก่อน เช่น เคยเรียน วิชาเอกสังคมมาก่อน พอมาเรียนในระดับปริญญาตรีกลับเลือกวิชาเอกคณิตศาสตร์ เป็นต้น ทำให้นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาวิชาเอกไม่มากพอ

6. สภาพฝึกหัดครูน่าจะมีการร่วมมือกับสถานศึกษาที่ผลิตครูในการจัดสัมมนา เพื่อหาข้อดีข้อเสียของรูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกรูปแบบที่ได้ ปฏิบัติมา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. สร้างแบบสอบถามให้มืองค้ประกอบของข้อคำถามตามข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ แล้วนำการวิจัยซ้ำกับอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูทั้งหมด เพื่อตรวจสอบรูปแบบ การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

2. ควรทำการวิจัยถึงรูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ในวิทยาลัยครูที่เหมาะสม

3. ควรทำการวิจัยถึงรูปแบบการประเมินผลของครู อาจารย์ในระดับ
มัธยมศึกษาในประเทศไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย